

**Saddam Hoesseins gifgas-leverancier is een
Nederlander: Frans van Anraat**

Handelsreiziger in de dood

Afhankelijk van de uitkomst van de VN-inspecties naar massavernietigingswapens in Irak zou er een nieuwe Golfoorlog kunnen uitbreken. De kans dat de Nederlander Frans van Anraat wederom een prominente rol zal spelen is groot. Hij is immers de exclusieve leverancier van gifgassen aan Saddam Hoessein. Door Arnold Karskens

Frans van Anraat, nu 60, geboren te Den Helder. Een oud-VN-medewerker gaat ervan uit dat Anraat nog leeft: "Wie Saddam jarenlang heeft gediend zoals hij wordt niet zomaar geliquideerd."

Mosterdgas ruikt naar knoflook en uien en wordt daarom 'de duivelse adem' genoemd. Aanraking met een minuscule druppel van deze bruine, vetachtige substantie veroorzaakt binnen enkele uren zeer pijnlijke blaren. Komt het gas in aanraking met de ogen, dan vreet het zich naar binnen met blindheid als gevolg. Inhaleren levert mischien nog het gruwelijkste gevolg op: de longblaasjes verbranden en een langzame verstikking is niet meer te vermijden. Zestig procent van soldaten of burgers die mosterdgas tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) inademden, overleed binnen enkele weken.

Er zijn mensen die in dit gifgas handelen. Zij worden ook wel 'handelsreizigers in de dood' genoemd. Voor dat werk moet je behalve sluw en brutaal vooral gewetenloos zijn. Wie eenmaal foto's van slachtoffers van gifgas heeft gezien, snapt waarom. Toch is een van 's werelds grootste smokkelaars van de grondstoffen van dit gifgas een beminnelijke man. Toen ik hem twaalf jaar geleden in Bagdad bij het begin van de Koeweit-oorlog tegenkwam, stelde hij zich voor als 'Franz'. Een man met dik grijs haar, een baardje en een vlotte babbel. Het decor waarin we ons bevonden had veel weg van een ouderwetse oorlogsfilm. Terwijl buiten de raketten en bommen insloegen, spraken wij elkaar in het Duits en Engels op een leren bank van het vermaarde Al Rasheed Hotel in Bagdad. Frans, toen tegen de 50, bleek een warm pleitbezorger van Saddam Hoessein die het buurstaatje Koeweit was binnengevallen. Zijn mening was helder: "Koeweit hoort bij Irak. Amerika heeft het recht niet om Irak aan te vallen."

Terug in Nederland ga ik de gangen na van Frans. Ik kom er dan pas achter dat hij Nederlander is. Voluit heet hij Fransiscus Cornelis Adrianus van Anraat, geboren op 9 augustus 1942 in Den Helder. Gesprekken met familieleden leren dat Frans geen hoogbegaafde jongen is. De vijfjarige HBS blijkt te zwaar en daarom doet hij de driejarige HBS, dan het equivalent voor een MULO. Daarna studeert Frans voor chemisch analist op een middelbare beroepsopleiding. Frans is wel een zeer ambitieuze man. Hij wil hoger op en vertrekt uit Den Helder. Hij woont achtereenvolgens in Velsen, Breda, Beverwijk, Rijswijk, Capelle aan den IJssel en Amsterdam en werkt bij

allerlei firma's in de petrochemische industrie en de handel in vloeibare gassen.

Frans van Anraat wil zijn fortuin zoeken in de dan zeer lucratieve petrochemische industrie. Op 12 september 1973 verkast hij naar Genève, Zwitserland. Daar werkt hij voor het Italiaans-Zwitserse ingenieursbureau Ingeco en voor het Nederlands-Amerikaans internationaal chemisch ingenieursbureau KTI. Beide firma's ontwerpen fabrieken in het Midden-Oosten, waaronder Irak. Deze contacten zullen hem later erg goed van pas komen. Een familielid: "Hij was een aardige man, maar hij zat daar in de verkeerde kringen. Hij reed al gauw rond in dikke Mercedesen waardoor wij zeiden: 'Dat gaat wel erg snel met Frans.'"

Na enkele jaren begint Frans van Anraat zijn eigen bedrijf FCA Contractor in Bissone, Zwitserland. FCA zijn z'n initialen. Hij koopt grote hoeveelheden thiodiglycol van het Amerikaanse bedrijf Alcolac in Baltimore, Maryland. Thiodiglycol vermengd met zoutzuur levert het zeer giftige mosterdgas op. In latere verhoren door VN-inspecteurs vertelt Van Anraat hoe hij dat doet: op de exportpapieren staat als eindbestemming Singapore of Zwitserland. In werkelijkheid worden in de haven van Antwerpen de papieren vervalst en gaat de lading verder naar de Jordaanse havenstad Akaba. Vanuit Akaba gaat het met tankauto's richting Irak. In speciale bedrijven worden de chemicaliën gemengd tot een dodelijke cocktail en in bommen en granaten gegoten. Van Anraat overtreedt een handvol wetten, waaronder het vervalsen van exportpapieren en samenwerking met de vijand. Bij elkaar goed voor zo'n twintig jaar gevangenisstraf.

Saddam Hoessein gebruikt zijn chemische wapentuig volop tegen Iran tijdens de oorlog tussen de twee landen (1980-1988). Het is een zeer wrede oorlog. Iran draait z'n hand er niet voor om kinderen mijnevelden in te sturen. Saddam Hoessein zet, op zijn beurt, chemische wapens in tegen de vijandige troepen in Iraanse grenssteden. 'Beroemd' zijn de beelden van duizenden mannen, vrouwen en kinderen in de plaats Khorramshahr (1987) en de noordelijke Koerdische stad Halabja (1988) die de verstikingsdood zijn gestorven.

Het olierijke Irak spendeert in die jaren naar schatting 20 miljard euro aan de ontwikkeling

Volgens de FBI heeft Van Anraat minimaal 538 ton thiodiglycol uit de VS geëxporteerd. Vermengd met zoutzuur levert dat zo'n 700 ton mosterdgas op, genoeg om de wereldbevolking enkele malen te doden

van chemische en biologische wapens. En Frans van Anraat eet gretig uit deze ruif. Hij betreft een riante villa vlak bij het Zwitserse Lago Lugano. Aan de lopende band reist hij tussen de Verenigde Staten, Europa en landen in het Midden-Oosten. Totdat hij in januari 1989 in de Italiaanse stad Milaan tegen de lamp loopt bij het vervalsen van exportpapieren. Prompt ontvangt Italië een uitleveringsverzoek van de Verenigde Staten. In afwachting van de uitslag wordt Frans van Anraat op vrije voeten gesteld. Hij neemt direct de benen naar Irak. Van Anraat komt daarmee in de top tien van de *Most Wanted-list* van de FBI terecht. Inmiddels is hij weer uit die hoge regionen verdreven door namen van Al Qaida-leden.

Frans van Anraat verblijft nog steeds in Irak als dat land op augustus 1990 Koeweit binnenvalt. En Van Anraat geniet speciale privileges. Alle westerlingen in Irak en Koeweit worden gegijzeld en mogen het land niet verlaten, maar Van Anraat kan zonder problemen naar het buurland Jordanië reizen. Vanaf het vliegveld in de hoofdstad Amman kan hij met een vals paspoort over de wereld reizen. Zo zou hij in Singapore en ook weer in Nederland zijn gesignaleerd. Nadat Saddam Hoessein in 1991 de Golfoorlog heeft verloren, moeten alle buitenlanders Irak uit. Opnieuw is Frans van Anraat een uitzondering. "Deze man heeft

